

Gloucester, Massachusetts, 1991

„Nu pește cumpărăm, ci vieți omenești.“

Sir Walter Scott, *Anticarul*, Capitolul 11

O ploaie lină se prelingea printre crengile copacilor. Miro-sul oceanului era atât de pregnant, că-l puteai gusta din aer. Camioanele hurducăiau pe Roger Street și bărbați cu tricouri mânjite cu sânge de pește țipau unul la altul de pe punțile ambarcațiunilor. Sub ei, oceanul se umfla înghițind stâlpii negri ai debarcaderelor și se retrăgea până jos, la stratul de scoici incrustate. Cutii de bere și resturi de polistiren săltau și coborau, iar ochiurile de motorină scursă se ondulau ca niște meduze mari, iridescente. Bărcile se legănau și scârțâiau în parâme, iar pescărușii se tânguiau zgribuliți și țipau iar. Dacă traversai Roger Street, ocolind Crow's Nest prin spate, intrai și urcai treptele de ciment, mergeai de-a lungul holului mochetat, în spatele uneia dintre ușile de pe partea stângă îl găseai adormit pe Bobby Shatford, întins pe patul dublu din camera cu numărul 27, cu un cearșaf peste el.

Avea un ochi învinețit. Prin cameră erau împrăștiate cutii de bere și ambalaje, iar dintr-un sac marinăresc aruncat pe podea se revărsau tricouri, hanorace și blugi. Întinsă lângă el dormea iubita lui, Christina Cotter. Era o femeie atrăgătoare, la puțin peste 40 de ani, cu păr blond-roșcat și un chip cu trăsături puternice. În cameră existau un televizor, o comodă joasă cu oglindă deasupra și un scaun în genul celor din cantinele studențești. Perna de plastic a scaunului avea arsuri de țigară. Fereastra dădea înspre Roger Street, pe unde camioanele își croiau drum către punctele de prelucrat pește.

Încă ploua. Peste drum se află Rose Marine, locul unde vasele de pescuit se alimentează cu combustibil, iar dincolo de o bretea de apă găseai debarcaderul State Fish, unde își descarcă captura. Debarcaderul este un spațiu de acostare construit pe piloni și, la capătul cel mai îndepărtat, peste o fâșie de apă, există un atelier de bărci și un mic parc unde mamele își scot copiii la joacă. Cu vedere la parc, în colțul dinspre Haskell Street, se află o clădire elegantă de cărămidă, construită de faimosul arhitect din Boston Charles Bulfinch. Fusesse ridicată inițial la intersecția străzilor Washington și Summer din Boston, dar în 1850 fusesse pusă pe roți, împinsă pe o barjă și adusă în Gloucester. Aici, mama lui Bobby, Ethel, a crescut patru fii și două fiice. În ultimii paisprezece ani muncise ca barmanișă pe timp de zi în barul Crow's Nest. Bunicul lui Ethel fusesse pescar, cele două fiice ale ei avuseseră relații cu pescari și toți cei patru fii se ocupaseră și ei cu pescuitul la un moment dat. Cei mai mulți încă o mai făceau.

Ferestrele localului Crow's Nest dau spre est și întâmpină fiecare zi privind către o stradă pe care camioane frigorifice rulează încă de la revărsatul zorilor. Oaspeții de aici nu prea dorm până târziu. Pe la opt dimineața, Bobby Shatford se lupta să se trezească. Avea părul șaten-deschis, obrații supti și un corp vânos, care știa ce este munca fizică. În câteva ore era așteptat pe un vas de pescuit botezat *Andrea Gail*, care urma să facă un voiaj de o lună în Grand Banks. Se putea întoarce cu 5000 de dolari în buzunar sau era posibil să nu se mai întoarcă deloc. Afară, ploaia continua să cadă. Chris a suspinat, a deschis ochii și i-a aruncat o privire. Unul dintre ochii lui avea culoarea unei prune răskoapte.

— Eu am făcut asta?

— Da.

— Cristoase!

Pentru o secundă, ea s-a uitat atent la ochiul lui.

— Cum am ajuns la înălțimea asta?

Au fumat câte o țigară, apoi și-au tras hainele pe ei și au mers pe bâjbâite până jos. O ușă metalică de incendiu dădea într-o alee dosnică; au împins-o și au ocolit clădirea până la intrarea principală din Roger Street. Crow's Nest este o clădire rectangulară ce imită stilul Tudor, aflată peste drum de Compania de Pescuit J.B. Wright și de Rose Marine. Se spune că vitrina barului din față este cea mai mare din oraș. Asta chiar e ceva ieșit din comun într-un loc în care vitrinele de bar se fac cât mai mici, astfel încât clienții să nu fie azvârliți prin ele. Se găsesc acolo o masă veche de biliard, un telefon cu plată la intrare și un bar în formă de potcoavă. Budweiserul costă un dolar și 75 de cenți, dar numai atunci când nu-i niciun pescar proaspăt întors de pe mare care să le facă cinste tuturor. Banii se scurg printre degetele pescarilor ca apa prin plasele lor de pescuit; un client fidel ajunsese la datorii de 4000 de dolari într-o singură săptămână.

Bobby și Chris au intrat și priveau de jur împrejur. Ethel era în spatele barului, iar doi localnici matinali țineau deja în mâini sticle de bere. Un coleg de echipaj de-al lui Bobby, pe nume Bugsy Moran, stătea la bar, puțin năuc.

— O noapte grea, nu? a întrebat Bobby.

Bugsy a mormăit ceva. Numele lui adevărat era Michael. Avea un păr lung, bogat, o reputație de nebun și toată lumea din oraș îl iubea. Chris l-a invitat să li se alăture pentru micul dejun. Bugsy a alunecat de pe taburetul lui și i-a urmat pe ușă afară, în ploaia mărunță. S-au urcat cu toții în Volvoul vechi de douăzeci de ani al lui Chris și s-au dus la White Hen Pantry, unde au intrat târșâindu-și picioarele, cu ochi injectați și cu tâmplele zvâcnind. Au cumpărat sendvișuri și ochelari de soare ieftini, după care și-au văzut de drum în cenușiu neînduplecat al zilei. Chris i-a condus înapoi la Nest, de unde l-a cules și pe Dale Murphy, un bărbat de 30 de ani, alt membru al echipajului de pe *Andrea Gail*, și au plecat din oraș.

Lui Dale i se spunea Murph. Omul era o namilă de bărbat, din Bradenton Beach, Florida. Avea un păr negru zbârlit, barba

rară și ochi oblici, ca de mongoloid. Primea o grămadă de priviri admirative prin oraș. Avea un băiețel de trei ani, botezat tot Dale, pe care-l adora. Fosta lui nevastă, Debra, fusese de trei ori campioană la box feminin în zona de sud-est a Floridei, iar micul Dale avea toate șansele să ajungă un dur. Murph voia să-i cumpere niște jucării înainte să plece. Chris i-a dus pe cei trei bărbați la centrul comercial aflat dincolo de plaja Good Harbour. Au intrat într-un magazin Ames, de unde Bobby și Bugsy și-au luat niște indispensabili și dulciuri pentru călătorie, iar Murph s-a plimbat de colo colo pe culoare, până și-a umplut căruciorul de camioane Tonka, căști de pompier și pistoale cu laser. Când n-a mai încăput nimic în cărucior, a plătit. Au stivuit tot ce cumpăraseră în mașină și s-au întors înapoi la Nest. Murph a coborât, iar ceilalți trei au decis să meargă după colț, la Green Tavern, să mai bea un pahar.

Locul pare un Nest în miniatură, tot numai cărămidă și grinzi false de lemn. Peste drum este un bar numit Bill's; cele trei cârciumi formează un Triunghi al Bermudelor în centrul Gloucesterului. Chris, Bugsy și Bobby au intrat și s-au așezat la bar, cerând un rând de bere. Televizorul era deschis și îl urmăreau fără prea mare atenție, vorbind despre călătorie și despre ultima noapte nebună petrecută la Nest. Mahmureala a început să-i lase. Au băut încă un rând și a trecut aproape jumătate de oră până ce a intrat în bar Mary Anne, sora lui Bobby; era o blondă înaltă care năștea pasiuni fulgerătoare printre fiii adolescenți ai prietenelor ei, dar care avea un aer serios, ce îl ținușe dintotdeauna pe Bobby cu picioarele pe pământ.

— La dracu', uite-o că vine, a șoptit el.

A ascuns berea și și-a tras ochelarii de soare peste ochiul vânat. Mary Anne s-a apropiat de el.

— Crezi că sunt proastă? l-a întrebat ea.

Bobby a scos berea la vedere. Mary Anne se uita la ochiul lui.

— Ce frumos, a comentat ea.

— M-am băgat într-o încăierare în centru.

— Sigur că da...

Cineva i-a comandat un cocteil și ea a sorbit de câteva ori.

— Am venit doar ca să mă asigur că urci la bord, i-a zis ea. N-ar trebui să bei așa devreme.

Bobby era un tânăr vânos. Fusese bolnăvicios în copilărie – fratele lui geamăn murise la câteva săptămâni după naștere –, dar, pe măsură ce crescuse, devenise tot mai puternic. Obişnuia să joace fotbal în meciuri improvizate, iar fracturile erau la ordinea zilei. Îmbrăcat în blugi și hanorac cu glugă, arăta ca un pescar tipic. Odată, un fotograf chiar îl immortalizase pentru o ilustrată cu țărmlul oceanului. Totuși, Mary Anne era sora lui mai mare și nu se afla în postura de a o contrazice.

— Chris te iubește, a spus el deodată. Și eu la fel.

Mary Anne nu știa cum să reacționeze. Fusese supărată pe Chris – pentru băutura, pentru ochiul vânăt –, dar candoarea lui Bobby i-a topit furia. Nu îi mai spusese niciodată ceva de genul ăsta. A rămas cât să-și termine băutura și apoi s-a îndreptat către ușă.

Prima dată când văzuse Crow's Nest, Chris Cotter jurase să nu intre vreodată acolo; părea pur și simplu genul de drum pe care nu voia să apuce. S-a întâmplat să fie însă prietenă cu Mary Anne Shatford și, într-o zi, aceasta o trăsese după ea pe ușa masivă de lemn și le-o prezentase celor din jur. Era un loc fain: oamenii își ofereau unii altora băuturi în cel mai firesc mod, iar Ethel pregătea din când în când o oală uriașă cu supă albă de pește. Înainte să-și dea seama, Chris devenise o obișnuită a locului. Într-o seară, observase cum un tânăr înalt o privea insistent și îl așteptase să se apropie, dar el nu a făcut asta. Avea un chip îngrijit, cu trăsături ascuțite, umeri lați și o privire timidă care a făcut-o să se gândească la Bob Dylan. Numai ochii și ar fi fost de ajuns. Se tot uita la ea, dar nu s-ar fi apropiat în ruptul capului. Până la urmă, se îndreptase către ușă.

— Unde te duci? îl întrebase ea, ținându-i calea.

— La Mariner.

The Irish Mariner era chiar alături, dar pentru Chris se afla în fundul iadului. „Nu trec limita asta“, se gândise ea. „Sunt la Nest și e suficient. Mariner e pe treapta cea mai de jos.“ Și așa ieșise Bobby Shatford din viața ei pentru aproximativ o lună. Nu îl revăzuse până în ajun de Anul Nou.

„Sunt la Nest“, povestește ea, „iar el este dincolo de bar. Locul e aglomerat și e o nebunie. Se face aproape miezul nopții și, în sfârșit, eu și Bobby vorbim și mergem la altă petrecere. Am rămas cu Bobby și, da, l-am luat acasă și am făcut-o așa, beți. Îmi amintesc că m-am trezit a doua zi de dimineață, m-am uitat la el și m-am gândit: «Doamne, e un tip de treabă, ce am făcut?» I-am spus: «Trebuie să pleci până nu se trezesc copiii.» După noaptea aia, a început să mă sune.“

Chris era divorțată și avea trei copii, iar Bobby era separat și avea doi. Lucra ca barman și pescuia ca să plătească pensia alimentară și-și împărțea timpul între Haskell Street și camera sa de deasupra barului. (Erau vreo douăsprezece camere de închiriat, foarte ieftine, mai ales dacă îl știai pe omul potrivit. Sau dacă mama ta era barmanița.) Curând, Chris și Bobby ajunseseră să-și petreacă fiecare minut împreună. Părea că se cunoșteau de-o veșnicie. Într-o seară, pe când își sorbeau lichiorul la Mariner – Chris trecuse „granița“ –, Bobby se lăsase în genunchi și o ceruse în căsătorie. „Sigur că DA!“ strigase ea. În plus, din punctul lor de vedere, mai devreme sau mai târziu tot urmau să aibă o viață împreună.

Era o chestiune de timp și de... bani. Nevasta lui Bobby îl dăduse în judecată pentru că nu-i plătise pensia alimentară pentru copii și ajunseseră la tribunal spre sfârșitul primăverii lui 1991. Bobby avea de ales: să plătească sau să se trezească la închisoare. Așa că Ethel îi sărise în ajutor cu banii, după care se duseseră cu toții la un bar, ca să-și revină. Bobby o ceruse din nou de nevastă pe Chris, de data asta în fața lui Ethel, iar când rămăseseră singuri, îi spusese că are un loc asigurat pe *Andrea Gail*, dacă dorea și el asta. *Andrea Gail* era un pescador de pești-cu-spadă, al cărui căpitan era un vechi prieten de

familie, Billy Tyne. Acesta moștenise jobul de la fostul căpitan, Charlie Reed, care renunțase la peștii-cu-spadă din cauza diminuării veniturilor obținute din pescuit. (Reed își trimisese cei trei copii la facultăți private cu banii strânși de pe urma navei *Andrea Gail*.) Zilele acelea apuseseră, dar vasul încă mai era unul dintre cele mai eficiente din port. Bobby era norocos că prinsese un loc pe el.

— Pescuitul de pești-cu-spadă aduce mulți bani. Îmi voi plăti toate datoriile, i-a spus el lui Chris.

— E bine, dar cât vei lipsi?

— Treizeci de zile.

— Treizeci de zile? Ești nebun?

„Eram îndrăgostiți și geloși și nu-mi puteam imagina una ca asta“, spune Chris. „Nu-mi puteam imagina nici jumătate de zi fără el.“

Pescadoarele de pești-cu-spadă sunt numite și *longlinere*, deoarece lungimea cablului principal al paragatului depășește 40 de mile marine lungime. Cârligele cu momeală se refac la anumite intervale, sunt derulate și strânse în fiecare zi, vreme de zece sau douăzeci de zile. Navele urmăresc populațiile de pești-cu-spadă precum urmăresc pescărușii un traul, până în Grand Banks vara și până în Caraibe iarna: opt sau nouă voiaje pe an. Sunt nave mari care fac bani mulți și rareori stau în port mai mult de o săptămână, pentru revizii și reparații. Unele ajung chiar până pe coastele chiliene pentru a prinde pește, iar oamenii mării nu se gândesc decât cum să pună mâna pe un bilet de avion pentru Miami sau San Juan, ca să-și asigure un loc pe vas. Sunt plecați pe mare timp de două sau trei luni, apoi se întorc acasă, își revăd familiile și pornesc din nou în larg. Ei sunt mării risipitori ai marinăritului, iar mulți dintre aceștia ajung exact acolo de unde au plecat. „Le lipsesc idealurile“, spune un localnic.

Dar iată că Bobby Shatford avea idealuri. Își dorea să se așeze la casa lui, să-și rezolve problemele cu banii și să se însoare

cu Chris Cotter. Femeia de care se despărțise provenea dintr-o familie înstărită, iar Bobby nu înțelegea de ce trebuia să-i dea atâția bani. Însă judecătorii nu vedeau lucrurile la fel. Nu putea fi liber până când nu plătea toată datoria, ceea ce ar fi însemnat șapte sau opt călătorii pe *Andrea Gail* – un an întreg de pescuit. Așa că, la începutul lui august 1991, Bobby plecase în primul voiaj din viața lui după pești-cu-spadă. Când părăsiseră docurile, scrutase cu privirea locul de acostare, însă Chris plecase deja. Nu era de bun augur, decisese ei, să-ți privești iubitul îndepărtându-se spre larg.

Chris nu avea de unde să știe când se va întoarce Bobby, astfel că după două săptămâni începuse să-și petreacă mult timp la debarcaderul de la Rose, de unde plecase *Andrea Gail*, așteptând ca nava să apară la orizont. În Gloucester există case în care femeile au tocit podeaua în camera de la etaj, mergând neîncetat de colo colo în fața ferestrei, privind spre ocean. Chris nu tocise pardoseala, dar zi de zi umpluse până la refuz scrumiera din mașină. La sfârșitul lui august, un uragan extrem de puternic măturase coastele – Uraganul Bob – și Chris se repezise la Ethel. Nu făcuse decât să urmărească buletinele meteo și să aștepte să sune telefonul. Furtuna pusese la pământ crânguri întregi de salcâmi la Cape Cod, dar nu sosise nicio veste rea despre flota de pescuit. Prin urmare, Chris își reluase tulburată postul de observație de la Rose.

În sfârșit, într-o seară de la începutul lui septembrie, țârâise telefonul în apartamentul lui Chris. Era noua iubită a lui Billy Tyne, care suna din Florida.

— Se întorc mâine-seară, zisese ea. Eu zbor de la Boston. Poți veni să mă iei?

„Eram extenuată, îmi ieșisem din minți“, spune Chris. „Am luat-o pe prietena lui Billy de la Aeroportul Logan, iar vasul acostase în răstimpul în care fusesem plecată. Am oprit peste drum de Nest și de acolo o puteam vedea pe *Andrea Gail* ancorată la Rose Marine. Am traversat strada în zbor și ușa s-a deschis. Era Bobby. A exclamat «Aaahhh!» și m-a ridicat în

aer. Aveam picioarele încolăcite în jurul taliei lui și cred că am rămas așa vreo douăzeci de minute. Nu-mi venea să-i dau drumul, trecuseră 30 de zile și nu l-aș fi lăsat din brațe pentru nimic în lume.“

Cei adunați la bar urmăriseră pe fereastră momentul re-găsirii. Chris îl întrebase pe Bobby dacă găsise biletul pe care i-l strecurase în rucsac înainte să plece. Îi răspunsese că da. Îl citise în fiecare seară.

— Da, sigur..., comentase Chris.

Bobby o lăsase pe Chris jos în fața ușii și îi reproducuse scrisoarea întocmai.

— Băieții mă tot tachinau, așa că a trebuit să o ascund într-o revistă, zisese el.

Bobby o trăsese pe Chris în cârciumă, îi comandase ceva de băut și ciocniseră în cinstea faptului că se întorsese teafăr. Billy era acolo cu prietena lui de gât, Alfred vorbea la telefonul public cu iubita lui din Maine, iar Bugsy se pusese pe băut la bar. Seara aia fusese de pomină, toți băuseră și urlaseră de fericire pentru că erau acasă, teferi și alături de cei pe care-i iubeau. Bobby Shatford făcea acum parte din echipajul unuia dintre cele mai bune pescadorean de pești-cu-spadă de pe Coasta de Est.

Stătuseră o lună în larg și prinseseră 15 tone de pește-cu-spadă. Prețurile fluctuează atât de mult, încât echipajul unui astfel de vas nu știe cu ce s-a ales până când nu se vinde peștele. Ba chiar și atunci, tot mai există o marjă de eroare: unii proprietari de vase negociază un preț mai mic decât cel real și își recuperează apoi diferența pe ascuns. În felul acesta, nu împart tot profitul cu echipajele lor. Astfel stând lucrurile, *Andrea Gail* și-a vândut captura firmei O'Hara Seafood cu 136 812 dolari, plus 4470 de dolari pentru o cantitate mică de ton. Proprietarul, Bob Brown, a pus deoparte mai întâi banii pentru combustibil, echipamente de pescuit, momeală, un cablu principal nou, taxa de chei, gheață și pentru alte sute de cheltuieli neprevăzute, rezultând suma de 35 000 de dolari.

Aceasta a fost scăzută din cea totală și Brown a luat pentru el jumătate din ce rămăsese: în jur de 53 000 de dolari. Cheltuielile colective cu echipajul – mâncare, mânuși, subvenții – fuseseră plătite pe credit și se scădeau din ceilalți 53 000 de dolari, iar ce a rămas s-a împărțit între membrii echipajului: aproape 20 000 pentru căpitanul Billy Tyne, câte 6453 lui Pierre și lui Murphy, 5495 lui Moran și câte 4537 de dolari lui Shatford și lui Kosco. Partea fiecăruia era calculată în funcție de vechime, iar dacă lui Shatford și lui Kosco nu le convenea, erau liberi să-și caute alt vas.

Săptămâna pe uscat a început în forță. În prima noapte, chiar înainte ca peștele să fi fost evaluat, Brown a pregătit pentru fiecare marinar câte un cec de 200 de dolari, iar până la ziuă banii erau pe terminate. Bobby abia s-a târât în pat împreună cu Chris, pe la unu-două dimineața, și la fel de greu l-a părăsit peste vreo patru ore, ca să ajute la descărcarea încărcăturii. Fratele lui mai mic, Brian – un tip cu o constituție de tăietor de lemne și condus de o singură dorință: să pescuiască la fel ca frații lui –, a apărut și el să dea o mână de ajutor, însoțit de un alt frate, Rusty. Bob Brown era acolo, ba chiar și câteva dintre femei își făcuseră apariția. Peștele a fost scos din cală, atârnat pe docuri și ulterior transportat în depozitele reci de la debarcaderul Rose. Apoi oamenii au extras din cală douăzeci de tone de gheață, au frecat punțile și au depozitat echipamentele. Au muncit opt-nouă ore. Spre seară, Brown a apărut cu cecurile reprezentând jumătate din suma datorată fiecăruia – restul urmând să le fie plătit după ce dealerul vindea efectiv peștele –, iar membrii echipajului s-au dus peste drum, la un bar numit Pratty's. Petrecerea, dacă poate fi numită așa, a ajuns pe culmi neatinse cu o seară înainte. „Cei mai mulți erau tineri burlaci care n-aveau nimic mai bun de făcut pe lume decât să-și cheltuiască banii“, spune Charlie Reed, fostul căpitan al vasului. „Aruncă cu bani în stânga și-n dreapta câteva zile. Apoi se întorc pe mare.“